

vane, kakor ga priporočajo mnogi nemški in magjarski časniki, strašno slabo. Poglejmo okoli sebe! Od ene strani se širi Prusija, ktero mika pod svoje peruti spraviti vse, kar je nemškega v Avstrii, — od druge strani pritiska na meje avstrijske Italija, ktera še ni sita tega, kar je od cesarstva našega že požrla, — na jugu v Turčiji zdihujejo slovanski kristijani po rešitvi in upajo, da jim pomoč doide iz Rusije. To so prevažne okolice: Česko blizu Prusije, Slovenci in Hrvatje blizu Italijanov, Srbi in Hrvatje blizu Turčije, Poljaki in Rusini blizu Rusije. Kdor tedaj priporoča te avstrijske narode zatirati namesti vzdigniti jih v tabore proti vnanji sili, ta ni zdrave pameti, ta je norec ali pa skrit sovražnik Avstrije. Saj vendar skušnja uči, da še nikoli ni bilo dobro zatirati večine prebivalcev kakoršne koli države, in vprašanje je tudi: kako dolgo bi se dala zatirati večina, zlasti v takih časih, ko se je vsak hip bati takega potresa vnaneja, proti kateremu je treba, da „zatirani“ kri in premoženje žrtujejo?

Ako res Avstrii od zunaj žugajo nevarnosti in jej je treba moči in miru doma, — ako se res čuti kako panslavistično gibanje, ktero preti celoti državi: tedaj poznamo mi vse drugačno sredstvo proti nevarnosti panslavizma in to sredstvo je gotovo: imenuje se zadovoljnost slovanskih narodov v Avstrii! Dajte tem narodom njihove narodne pravice, kakor jih vživa Nemec in Magjar, ker tudi Slovani kakor Nemci in Magjari plačujejo davek in prelivajo kri za državo, in ravnopravni, zadovoljni Slovani ne bojo hrepeneli po družih združbah.

Zatiranje pa še ni nobenega človeka in nobenega naroda navdalo z ljubeznijo do tistega, ki ga zatira.

Po „Patriotu.“

Dopisi.

V Londonu 16. junija. (Konec.) Ako je katero leto znamenito v zgodovini za velike svečanosti ali prav sijajne komedije, gotovo je leto 1867. Kdor se pa pri teh najbolj zabavlja, gotovo je veliki principal Napoleon in njegovi Parižani. Politiki angležki že zato zavidajo Napoleona, Londončani pa še posebno Parižane zato, ker neštevilne trume zlatih tičkov so letos sfrfrale v Pariz. Sreča je le, da se pariška komedija ni v tragedijo spremenila in tega so zdaj tudi Angleži veseli, kakor vsak človek, ki še zdravo misli. V obče se misli, da Poljak Berezovski, ki je stregel po življenji ruskemu caru, je besnjak (nor), ker človek zdrave pameti kaj takega ne bi mogel storiti. Dogodba ta pa je za cara ruskega najboljših nasledkov, ker zdaj je zelo popularen na Francozkem in časniki angležki pišejo o njem tako prijazno, kakor menda nikdar poprej; za poljske emigrante (begune) pa je to velik udarec, ker zelo se je zgubila simpatija do njih. — Čudno je, da svet toliko o slovanskem zboru Moskovskem tuli dandanes, ko vendar Evropa priznava idejo našega stoletja, to je — idejo narodnosti, za katero ste celó dve konservativni vladi, Prusija in Avstrija, v krvavi boj šle za Šlesvik-Holstein; tudi nekterim angležkim časnikom je Moskva trn v peti in to posebno časniku „Times“, ki ima dopisnika v Berlinu, ki pa svoje dopise pošilja sem pod debelim napisom „Russia.“ Ta možek berlinski pobere iz nemških časnikov vse smeti in drožge, ter jih pošilja v „Times“, da svoje čitatelje ž njimi siti. — Drugače vendar se govori o ruskih zadevah, kakor sem že zadnjikrat omenil v geografičnem društvu londonskem. Zadnji čas je bilo zelo zanimivih sej in sopet se je o ruskem napredku z največo pohvalo govorilo. Pri eni teh sej poslalo je geografično društvo

ruskemu generalu Butakov - emu zaradi velikih zaslug njegovih za razširjevanje in množenje zemlje- in narodpisnih vednosti v Azii častno medaljo. To isto društvo je tudi zdaj poslalo ekspedicijo v Afriko, da povzé, kako je s slavnim potnikom in misijonarjem dr. Livingstone - om. Vkljub prejšnjim naznanilom, da je ta pogumni mož že mrtev, je po poslednjih sporočilih še vendar mnogo upanja, da še živi in da se je le dalje v notranje kraje podal. Načelnik te ekspedicije je kapitan Young, še mlad, skušen in pogumen mož, ki je Livingstone - a poprej v Afriki spremljal. — Zdaj pa iz tega prav imenitnega društva stopimo na ulice londonske. Lansko leto naznanjeval je vsak vogel strašne zgube avstrijske; letos se prodava ta naša sramota po tukajšnjih ulicah: vse namreč, kar so Prusi lani avstrijski vladi pograbili na Českem, posebno pri Sadovi, prodala je pruska vlada angležkim — in menda tudi drugim — starinarjem (tandlerjem) in enakim barantačem! Prodavajo pa se stvari vsake baže, ki jih je avstrijski vojak bodi - si na polji ali v bolnišnicah itd. potreboval in ta klamora priporoča se za potrebe, kakoršne si le angležki barantač izmisliti more. Ena najznamenitejših ulic v Londonu se imenuje Oxford - Street, in tu se največ prodava te avstrijske robe, in da ljudi še bolj na - se vleče, zato je polno napisov v angležkem, laškem in španskem jeziku, ki žalostno zgodovino te robe oznanujejo.

Senj 20. junija. — k. — Ne spominjam se še v „Novicah“ dopisa iz tega kamenitega, na bregu jadranskega morja ležečega mesta. Evo tedaj nekoliko vrstic *) ravno sedaj, ko prestaro to mesto krepko trdi narodnost svojo slovansko. Od kar na Reki vlada magjarski komisar Czeh, je že več nego tretji del reške županije pomagjaril, povsod se bojé divjih teh Mongolov, na Reki in v okolici vidijo se le zastave magjarske, in gorje mu, kdor na vse grlo ne kriči „Eljen!“ Kdor toži izmed Hrvatov, ne dobi prava, ali ga pa še zapró. Žalostno je tedaj stanje naših bratov Hrvatov na Reki. Da pa ne bi kdo mislil, da se strah pred Magjari širi dalje proti jugu, napravili smo tukaj dve veliki narodni svečanosti, 16. in 20. dne t. m. Mrgolelo je vse po ulicah, živio - in slava - klici doneli so iz vsacega grla, peli so hrvaške pesmi, med drugimi „Još Hrvatska ni propala“ in mnogo slovenskih, godba je tudi svirala le slovanske, narodne zastave vile so se po zvonikih, z 8 trobojnimi zastavami hodili so celi dan po mestu. Ko so šli mimo seminišča, metala je duhovna mladež na stotine trobojnic skozi okna v znamenje, da tudi ona živi in budi za vse, kar je narodnega. Od pol dneva do mraka plesali so narodno kolo na velikem trgu, prišli so tudi iz okolice graničari in graničarke k narodnej tej zabavi; al plesal ni samo prosti narod, plesala je tudi gospôda; 15 veder vina in mnogo mesa in kruha razdelili so med narod. Zdravice so napijali sivolasemu škofu Ožegoviću, Strossmajeru, Slovencem, severnemu stricu, pogin izdajici itd. Zvečer je mesto bilo razsvitljeno, z bakljado so hodili po ulicah do pozne noči. — Od sedaj je narod zbujen, pokazal je, da je narod hrvaški in da je pripravljen vsaki čas proti sovražni sili varovati svoj dom. Z Bogom!

Iz Reke. — Magjaroni počenjajo na Reki strašne reči. Razuzdanost teh ljudi je tolika, da groza obhaja vsacega poštenjaka. Vsega tega največ je kriv komisar Czeh, ktereja je bila vlada tje poslala, da bi Reko združil z ogersko krono, ki ni hotel ali ni mogel brzdati divje drhali. Vendar je zdaj Czeh odstavljen in za njim je prišel za namestnika ogerski grof Forgač. Kolovodji razdružene magjaronske množice so v imenu

*) Prosimo Vas lepo: večkrat kaj!

ogerskega ministerstva ljudem obetali plačo, ako se vpró Hrvatom, in da jim ne bode treba več plačevati davkov, češ, da so teh davkov samo Hrvatje krivi! Godile so se še drugod grozovite silovitosti. Posebno delavni rogovileži so laški mornarji. Podžupan reški gosp. Vončina, ki je po odstavljenem nadžupanu Šmajču dobil vladino krmilo v roke, se je izkazal srčnega in modrega možaka in poštenega narodnjaka; on si je na vso moč prizadeval, da bi ohranil red v Primorji. Czeh mu je ustavil to delovanje, ktero je merilo na red in pokoj. Vončina je po telegrafu pisal zagrebškemu namestništvu, da, dokler on ima županstvo v rokah, hoče proti Czehovi volji skrbeti za red v hrvaškem Primorji. Namestništvo mu je telegrafično odgovorilo, da mora Czeha poslušati. Na to se je Vončina pritožil pri hrvaški dvorni kancelarii. Razdražena drhal je šla nad učilnico gimnazijsko, kjer je divjala kakor Atilovi psoglavci. V veliki nevarnosti je bil tudi grobniški stolni sodec národní g. Padavič: posebno so pa trpeli trije hrvaški dijaki, ker so peli hrvaško pesem „Lepa naša domovina.“ Iz ječe v ječo so jih vodili, pretepali jih, kakor živino, enemu so celó oko izteknili. Komaj so preoblečeni pobegnili v Zagreb, kjer jih je nadžupan Kukuljević tolažil, da bode tega skoraj konec. Graničarji ogulinskega polka so srditi vprašali svojega polkovnika Došena: ali je res, da so hrvaški narodnjaki v nevarnosti za svoje življenje? in dostavili so, da še niso pozabili 1848. leta, da pa so tudi zdaj pripravljeni, braniti narodno čast. Gosp. Vončina je v javnem sporočilu neusmiljeno, toda pravično zgrabil Czeha, nad katerem so celó dunajski dvalistični listi nevoljni. Vendar je — *signum temporis!* — neprestrašeni boritelj za občni red gosp. Vončina odstavljen od službe! — V Kraljevicu se je zoper magjaronsko početje, ktero se je začelo tudi v Istro širiti, osnoval naroden odbor, s katerim je v zvezo stopil tudi Bribir, Novi in Vinodol. Tudi Senj je v družbi s Kraljevicu. — Kaj bode iz vsega tega, kdo more danes to vedeti?

Iz Haloz 1. julija. R. B. — Večer pred Ivanjem se vrši na Slovenskem po strmih hribih in zelenih lokah na tisoče plamečih kresov, kar pomenja, da je solnce na vrhuncu svoje moči oziroma na nas pozemljane. Bože daj, da nam je privošeno gledati naš narod konči na polovici pota pravega dušnega napredka in tvarne blagosti, na višini dovršenejšega razvoja naj se radujejo srečnejši potomci! Na Kresovo smo se v Ptuj razgovarjali z narodnimi bratovi, kaj naj počnemo, da se v ljudstvu čedalje bolje in krepkejšo goji čista narodna zavest in iskrenejša ljubezen do tega, kar je naše, kar je slovensko; mnenje je bilo, da národne pokojnike budimo in kličemo na pomoč, da govoré po svojih slavnih delih in narodni iskrenosti sedajcem žarijo iskro poštenega rodoljubja, kjer je preslaba in premlačna naša delavnost. Znano je, da letos počnemo s Krempeljnom, in že so glasovi se javljali, da nikakor zabiti ne smemo narodnega pesnika Volkmajerja, kateri je kot duhovnik pri sv. Vrbanu zunaj Ptujja mnogo pesmi zložil in ki jih je poveč na svetlo dal dr. Murko. Razgrebali smo, po namerku rešen, debel zgodovinski rokopis pokojnega P o v o d n e g a, kateri je pravilnejše in vročije čutil in pisal o naših razmerah, nego marsikteri pisatelj sedanje dôbe, imel je zdrave pojmove in očiščene, neskalsene vzore o slovenstvu. Povedano je bilo, da so vrstni cerkveni govori pok. Cvetka, bivšega okrožnega dekana v Ptuj in pozneje v Ljutomeru, ki je slovel pri nas kot prvi slovenski propovednik za omikanejšo občinstvo, in še dosle mu ne vemo vrstnika, kanili se dražbeno prodavati na težo kakor papir za zavoje, kar je po sreči

preč. g. dr. V. zabranil; toda kje sedaj prhnejo, vedi si Perun! Vredni slovstveni ostanki rajnih pisalcev morajo nam biti draga svetinja. — O milem našem in neopešanem delavcu v jezikoslovstvu Oroslavu naznanjamo, da je kritično pretresel vse dosle na svetlo dane slovenske slovarje, da se v novem odpahnejo vse napake in pogoški, ktere je drug od družega prepisaval brez znanstvenega rešetanja. — Darovali so za Krempeljnov spominek gg.: Preč. dr. Vošnjak J., prošt v Ptuj 10 gold., Vajksl J., dekan 10 gold., Kvar S., župnik hajdinski in duh. svetovalec 10 gld., Majerič M., gvardijan 10 gld., Bezjak F., župnik markovski 5 gold., Reisinger France, trgovec v Dobravi 5 gld., Grabar M., župnik vrbanški 6 gld., Kranjec F., župnik margetinski 5 gld., Šparavec A., kaplan hajdinski 5 gld., Frk M., beneficiat 5 gld., Simonič Janko, mark. kaplan 5 gld., Vuk A., vikar 5 gld., Cafov O., beneficiat 2 gld., Simonič J., kaplan marg. 2 gld., Srebre, vrčnik v Mariboru 2 gld., Čučko K., minorit 2 gld., Vršič M., minorit 2 gld., Petanjek L., minorit 2 gld., Vošnjak L., kaplan v Ponikvi 1 gld., Rola M., ptujski kaplan 1 gld. Slava narodnjakom, kateri blagovoljno polagajo tvarne daritve na narodni žrtvenik.

Iz Radoslavec pri Mali nedelji 23. jun. A. B. — Dopis iz Haloz v 24. listu „Novic“ nas je tukajšnje prebivalce kar zeló razveselil, ker nam ojavlja, da se bode 1. kimovca t. l. v spomin in slavo rajnemu Krempeljnu, obhajala spomenica s primerno besedo. Res, da je rajni Krempelj ves čas svojega življenja se boril in trudil za srečo in napredek zanemarjenega svojega naroda; al prav za prav je bilo tukaj njegovo življenje in delovanje najimenitnejše in največe. Razun belega dne, kterega je Bog stvaril za dušno in telesno borenje človeku, je cele noči brlela luč v njegovi hiši, ker (tako je sam rekel) ga takrat nikdo ni motil v njegovem delovanju. Pričakujemo toraj, ako bode vreme prijetno, da dospé v to počastitev iz vseh sosednih krajev mnogo mnogo rodoljubov. — Letina nam kaže srednja. Le sadja, razun hrušek, bo celó malo. Vreme imamo ta mesec zeló spremenljivo, večkrat mrzlo in neprijetno. V torek, 18. dne t. m., je v občini malonedeljski se okoli polnoči v šopah nekega kmeta vnel ogenj; pogorelo je dvema kmetoma pohištvo do tal; sreča le še to, da oba pogorelca sta bila zavarovana.

Iz Kanala 26. junija. J. H. — Kakih 30 let je že, kar se poganjajo nektare poleg Soče razstresene vasi gorenjevaškega vikariata (v kanalski fari) zato, da bi se namesto stare bogate kapelice Št. Ahacija smela zidati nova prav potrebna večja cerkev. Naš preč. viši pastir so v znani svoji skrbljivosti za dušni prid dovolili, da se s cerkvenim premoženjem Št. Ahacija zida nova cerkev sv. Ivanu posvečena (stavbenika Martinucci in Rossi sta cerkev in zvonik prevzela za 6400 gl.), in letos na dan sv. Ivana Krstnika so že dekan kanalski gosp. Andrej Wolf slovesno položili temeljni kamen. Še to leto ima priti cerkev pod streho, k letu pa mora biti vse dovršeno. Tudi duhovščinica (farovž) in šola se bote zidali. Občinski tajnik gosp. Feliks Vittori, iskreni Slovenec, je prejel zlati zaslužni križ za trud in prizadevanje ob lanski vojski. Slava!

Iz Ljubljane. — Gospod dr. Čosta je od Njih Veličanstva cesarja zopet za župana glavnega našega mesta potrjen. Kot blisk je švignila ta novica po mestu — na srčno veselje veliki veliki večini mestjanov, a na togoto tisti mali peščici onih zagrizencev, ki so na vse kriptle pisarili po „Klagenfurterici“, „Telegrafu“, „Tagespošti“ in kar je sicer take baže časnikov, da ne bode potrjen, zakaj ne? — edino zato ne, ker — ni po njihovi glavi!! Al pošteno mestjanstvo, ki je skusilo zmožnost njegovo skozi 3 leta in delovanje njegovo edino le na

blagor mestni obrnjeno, ni o tem ne za trenutek dvomilo, da mu bode zopet župan, in to tem manj, ker je za trdno vedelo, da o njegovi volitvi visoki dunajski vladi poroča prečastiti deželni glavár, kterega — slava mu! — vodi le resnica, pravica in samostojno prepričanje, ne pa upljiv kakega zakotnika. Danes (v sredo) dopoldne ob 10. uri bode v zbornici mestni na novo potrjeni župan vpričo mestnega odbora prisegal c. kr. deželnemu glavarju gospodu Konradu pl. Eybesfeldskemu.

Iz Ljubljane. (*Iz sej deželnega zbora.*) 24 sosesk zatiškega okraja je prosilo deželni odbor, naj pripomore, da sedež c. kr. okrajne sodnije tudi vprihodnje v središču tega okraja, to je, v Zatičini ostane, ne pa da se preseli v Višnjo goro. Deželni odbor je sklenil zagovarjati to skoz in skoz pravično prošnjo pri c. kr. viši sodnii v Gradcu. — Ker konec tega leta imajo nehati okrajne kase (Bezirkskassen), iz katerih so se dosihmal okrajni kirurgi (zdravniki) in okrajne babice, zdravila za uboge in mnogi drugi stroški plačevali, namesti teh denarnic pa ni še nič družega ustanovljenega, tedaj dež. odbor nasvetuje c. kr. vladi, naj se za prihodnje leto za imenovane stroške potrebni denar še tako nabira kakor dozdej; ob enem pa sklene deželni odbor, da že prvemu deželnemu zboru razloži živo potrebo in mu predloži načrt zastopa tako imenovanih okrajnih občin, to je, tacihi velikih občin ali srenj, ktere se napravijo tako, da se občine vsacega okraja (kantona) združijo v eno teló, ktero opravlja vse, česar več občin skupaj potrebuje. — Na vprašanje c. kr. deželne vlade: ali deželni odbor prevzame v svoje gospodarstvo premoženje ustanóv (štifteng), ktero je vlada dosihmal v svojih rokah imela, in ktero samo za študentske štipendije znaša blizo 300.000 gold., je deželni odbor odgovoril, da ga je voljo sprejém tega gospodarstva zagovarjati pri deželnem zboru, toda, ker bode gospodarstvo to mnogo stroškov prizadjalo, proti temu, da se 5 gld. od sto pusti na korist dež. denarnici. — O vprašanji tukajšnje c. kr. finančne direkcije: ali naj se spisi zemljemercev, ki bojo za pregled katastra zemljišča na novo merili, v nemškem ali slovenskem jeziku na svetlo dajo? je bilo prav živo besedovanje; po večini je obveljal sklep, da naj se taki spisi napravljajo v slovenskem jeziku, da narod razume, kaj se o tej prevažni stvari godí. — Novomeška c. kr. okrajna gospóška je za pogorelce dveh vasi prosila milošénje iz deželnega zaklada. Deželni odbor je odgovoril, da ne more nič dati, ker deželni zbor za take stroške ni nič odločil, na svojo odgovornost pa odbor že za to ne more nič dati, ker so ljudje prenečimerni, da bi si zavarovali svoja poslopja, tedaj tudi niso vredni, da bi jim drugi na pomoč bili, ako si sami nočejo na pomoč biti. — Pritožbo župana Grosupeljskega, da se morajo dajati zakonske zglasnice takim ljudém, ki se brez premoženja ženijo in so kedaj gotova nadloga občini (srenji), je odbor tako-le rešil: Dokler je postava taka, da se morajo dajati zglasnice, je treba po postavi se ravnati, ker zoperpostavnega ravnanja odbor ne more odobriti; al da se dozdanja postava prenaredí, naj Grosupeljska občina in ž njo vred še druge, ktere spoznavajo, da je ta postava škodljiva občinam in deželi, prihodnjemu deželnemu zboru prošnjo predložijo za preklic te postave. Kar se deželnega odbora tiče, se on po svojem prepričanju ne bode zoperstavljajl takemu preklicu. — Ker je c. kr. ministerstvo izreklo, da pomnoženi deželni odbor je stvar proti ustavni vladi, zato bode deželni odbor prihodnjemu zboru predložil premembo službine pragmatike. — Da se zmanjša pisarija v deželnem odboru, je

bilo vpeljano drugačno rokovanje deželnega računstva. — Ker se ima po sklepu lanskega deželnega zbora nova pogodba z usmiljenimi sestrami v deželni bolnišnici osnovati, je v poslednji seji deželni odbor to osnovo dovršil.

— Pretekli pondeljek dopoldne je precenjeni gosp. c. kr. deželni glavár s svojim obiskom počastil našo višo realko v vseh treh razredih.

— Na žalovalno pismo, ki ga je, kakor so „Novice“ v 25. listu povedale, deželni odbor poslal nadvojvodu Albrecht-u, kteremu je po grozoviti nesreči hčerka zgorela, je svetli nadvojvoda s prisrčnim pismom odgovoril, rekši, da je potrtemu njegovemu srcu dobro délo pismo odborovo, ki je zastopnik dežele, ktera se je zopet v novejših časih pokazala v domoljubji avstrijskem tako izvrstna.

— Sl. predsedstvu tukajšnje c. k. deželne sodnije je došel ukaz, da izkaže viši oblasti zmožnost svojih uradnikov v besedi in pismu slovenskega jezika, in to od vsacega posebej. Morebiti je ta ukaz nasledek dotičnega sklepa kranjskega deželnega zbora.

— Da je vitez dr. Hye imenovan za ministra pravosodja in začasno tudi za ministra nauka, potrjuje nam to, kar smo čitali poslednje dni v časnikih pa pozvedeli tudi iz prijateljskih dopisov, da namreč tako imenovana „nemško-centralistična“ večina sedanjega državnega zbora že nekako preseda ministru Beust-u, ker vidi, da ona ni zmožna mnogonarodne Avstrije vrediti in pomiriti. Imenovanje dr. Hye-ovo se nam dozdeva prvi djanski dokaz, da baron Beust nima srca do tega, da bi iz „Herbst-Kaisersfeldove stranke“ sestavil ministerstvo. Sicer pa tudi ta stranka že med seboj ni prav edina. Na to pa delajo mnogi upljivi. — Na dan sv. Rešnjega telesa je ogerskega ministerstva predsednik grof Andrassy povabil dr. Tomanu k sebi na pogovor; v govoru skozi dve ure razložil mu je dr. Toman odkritosrečno, da s centralizacijo takraj Litave nikakor ne bode šlo. To priznavajo tudi ogerski ministri, in menda je prepričan tega tudi minister Beust. V petek so bili vsi slovenski poslanci kot deputacija pri ministru Beustu in mu po govorniku dr. Tomanu razložili želje in zahteve slovenskega naroda. Treba, da ministerstvo odločno vé, da tudi narod slovenski je del Avstrije in sicer važen del Avstrije, ki se dalje prezirati ne sme. Prihodnost bo kazala: ali mu vlada hoče pravična biti ali ne; le pravico zahteva narod naš, ne več in ne manj.

— Za službe razpisane na ljubljanski normalki se je, kakor slišimo, 25 prosilcev oglasilo. Naj bi visoka deželna vlada izmed njih izvolila najizvrstnejše učitelje, ktere jej bode gotovo nasvetoval naš preč. konzistorij.

— Gospoda Vilhar in Hudec sta pretekli teden prišla iz Ruskega nazaj. Zanimivo je njuno sporočilo o tem, kar sta videla na dolgem potovanji. Da se Nemci tako silno po časnikih srdé nad tem potovanjem k izložbi moskavski, mora kriva biti samo njih slaba vest.

— Novi most ljubljanski se pridno izdeluje, tako, da do konca prihodnjega meseca utegne gotov biti.

— V nedeljo — 30. dne junija — je bila huda slana na ljubljanskem mahu (morastu), ki je posmodila že cvetečo ajdo, krompir in fižol. Škoda je velika; res se nam smilijo ubogi posestniki na mahu!

— Še nikoli ne pomnimo, da bi bili toliko ženjic videli v Ljubljani pred mostom, kakor poslednjo nedeljo; bilo jih je nad 300, ki so se za žetev rži ponujale po 10 do 12 grošev.

— Danes in jutri zvečer bode v gledišču gosp. Pavel Hoffmann kazal svoje po svetu zeló sloveče natoroznanstvene produkcije pod imenom „Dela Vsemogočnosti božje.“

— (*Povabilo častitim udom slovenskih čitalnic, „južnega Sokola“ in njihovih prijateljev na „Sokolov“ izhod v Kamnik.*) V nedeljo 7. julija t. l. se zberó Sokolovci v zimski telovadnici ter odidejo že ob 5. uri zjutraj iz Ljubljane do Črnuč. Tam sedejo na pripravljene voze, in se popeljejo do Mengša. Tam bode mali zajtrk. Okoli 10. ure prispejo v Kamnik, pojdejo skozi mesto do Melijatove dvorane, od tod nazaj k sv. maši, pri kateri bodo pevci ljubljanske čitalnice peli, po sveti maši oddajo zastavo kamniškemu županu, pogledajo si malo krasno okolico kamniškega mesta, ob 1. uri pa pojdejo zopet v Melijatovo dvorano na obed. Po obedu bode ljudska svečanost s govori, petjem, godbo in plesom. Na tanko ob 8. uri zvečer odidejo Sokolovci v Ljubljano nazaj. Odbor.

— V Ljubljani se snuje nov slovensk časopis; kmalu se poroča kaj več o tem.

— Vsem rodoljubom gotovo ustrezem, ako v zgodovini slovenskega naroda zapišem 27. dan junija, ki je iz mnogo ozirov vreden, da se mu spomin ohrani v njenih listinah. In kaj tako posebnega neki se je godilo ta dan? — bodo vprašali čitatelji „Novic.“ To-le: Gospodičine Marija Orel-ova, Klotilda Žagarjeva in Elizabeta Pengal-ova so na naši c. kr. viši realni izpit (preskušnjo) delale iz slovenščine, svojega materinega jezika. Izpraševal jih je gosp. profesor A. Lésar vpričo gosp. realkega ravnatelja in nekterih povabljenih gostov, med katerimi je bil tudi pisatelj teh vrstic. Ročni in izvrstni odgovori gospodičin ne le na lahka, temuč tudi na težka vprašanja so me v resnici osupnili. Tako temeljitega znanja se nikakor nisem nadjal, zato se gospodičinam srčno zahvalujem, da so me bile povabile k svojemu izpitu. Naj pa pri tej priliki še izrečem, da sebi želim še večkrat pričujočemu biti pri taki preskušnji, trem vrlim gospodičinam pa, da najdejo mnogo posnemavek!

Dr. J. Zupanec.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

V državnem zboru dunajskem se je pretekle dni godilo tole: Zbornici poslancev je minister pravosodja predložil osnovo nove kazenske postave, v katero so sprejete tudi porotne sodbe (sodbe po pri-sežnih možéh), ki smo jih po letu 1848. že nekoliko časa imeli, pa jih pozneje žalibog! zopet zgubili. Za posvet te postave in sporočilo v zboru je bil izvoljen odbor 9 poslancev. V tej seji je bil izvoljen tudi deveteričin odbor, ki ima po predlogu Skenetovem pretresti novčni (denarni) stan cesarstva našega. Odbor, ki je izvoljen za to, da pretresa novo rekrutno postavo od 28. dec. 1866, ktera je deželam našim silno neugodna, je po vsestranskem prevdarjanji prišel do tega, da vojaška postava spada med skupne zadeve vseh dežel avstrijskih, tedaj tudi ogerske, in da po takem se ima ta postava skupno obravnati z ogerskim zborom. Sklenil je tedaj ta odbor, da se odloži obravnava te postave, dokler ne bode rešeno vprašanje: v kakem državopravnem razmerji so dežele tástran Litave z deželami ogerske krone. — 27. junija je bila vi-harna seja. Dr. Waser je poročal o glasovitem §. 13. ustave februarske, ki ministerstvu oblast daje, da more delati po svoji glavi kar koli hoče. Dr. Waser je v imenu odborov svetoval take premembe tega §., da se v silni potrebi, ko se državni zbor ne more brž sklicati, ministerstvu sicer pravica dá, prenarediti tu ali tam ustavo, al vse ministerstvo je zato odgovorno in prenaredba izgubi moč, ako je vlada brž prvemu državnemu zboru ne da v pretres v prvih 4 tednih, da jo odobri ali zavrže. Poslanec Brestl govori zoper ta

predlog in pravi, naj se §. 13. popolnoma izbriše, ker tacega §. nima nobena ustava v družih državah. Waser ga zagovarja. Kaiser enacih misli kot Brestl imenuje ta §. mrtvaški prt ustave, in tako je šlo naprej; eden ga je branil, drug podiral. Naposled pride do glasovanja. Predsednik Giskra pravi: Po svojih mislih ni treba, da bi pri vsacem posamnem odstavku glasove štel: ali ste dve tretjini za-nj ali ne (tolikošno število mora biti, kader se prenareja bistvo ustave) in da je zadosti, ako to pritrčim na koncu, kadar pride cela postava v glasovanje. Poslanec Petrinó mu seže v besedo, rekši, da to ne gre. Teh misli je tudi Ziblikiević. Brestl se potegne za predsednika. Petrinó zopet nasprotuje. Dr. Toman dokazuje, da tako glasovanje, kakor ga predsednik hoče, ni postavno, in protestuje proti temu. Predsednik se zagovarja in Herbst ga podpira; dr. Landesberger (Poljak) priklada Ziblikieviću; Petrinó prosi zopet besede. Predsednik mu dovoli, pa ga nazadnje okrega, da ni govoril tako, kakor je besede prosil. Ziblikiević žuga, da Poljaki ne bodo glasovali, ako predsednik pri svoji trmi ostane; dr. Toman ravno to zagotavlja za Slovence in prof. Greuter (Tirolec) za Tirolce. Predsednik da po tem glasovati o tem: ali tudi že pri drugem glasovanji se morate pri vsakem odstavku pritrčiti dve tretjini? In glasovanje je potrdilo, kar so Petrino, Toman, Ziblikiević in Greuter zahtevali, ker razun Poljakov, Slovencev in Tirolcev so glasovali še drugi iz središča tako. Sicer pa je bil glasoviti §. 13. po nasvetu odborovem od konca do kraja sprejet — in tako se je ta §. nepotrebno vrnil v ustavo, ktere danes cele še ne poznamo! — Cesarsko pismo od 23. junija imenuje barona Beusta za državnega kancelarja, po pismih od 27. in 28. junija pa je minister notranjih oprav grof Taaffe imenovan za namestnega predsednika ministerstva, vitez Hye pa namesti viteza Komers-a za ministra pravosodja in začasno tudi za ministra nauka in bogočastja. — Kakor na Ogorskem unidan, je zdaj tudi za vse druge dežele Nj. Veličanstvo pomilostilo tiste, ki so se ukrivili političnih hudodelstev in pregreškov. — Erdeljski deželni zbor je razpuščen in tudi Erdeljska (Siebenbürgen) je postavljena pod Ogorsko; zadeve njene ima v red spraviti posebna komisija, ktero izvoli ogerski deželni zbor. Ob enem je povedano, da noben sklep erdeljskega deželnega zbora nima veljave. „Zukunft“ pristavlja temu: „Erdeljska ima 1,200.000 Rumuncev, katerim so se po takem vzele vse politične in národne pravice itd. Kamo gremo?“ — Hrvatski ban baron Šokčević je odstavljen svoje službe; na mesto njegovo pride kot civilni namestnik (locum tenens) baron Levin Rauch (Magjarom udan z dušo in telesom). — Zoper c. kr. vlado se v Gorici godé take demonstracije, da je c. kr. svetovalec državnega namestništva baron Kübeck o tem moral razglasiti svarilo. Gimnazijski vodja v Gorici razglaša, da se gimnazijski učenci niso teh demonstracij udeležili, kakor se je sumilo. — V Borovljah na Koroškem se je g. Jožef pl. Rosthorn zavezal, da do konca tega leta izdela 40.000 novih pušek po znajdbi Venceljnovi, ki se od zadaj nabijajo. Vlada je namreč sklenila, da vprihodnje ima naša armada take puške. Bojo si saj Borovljani kaj zaslužili. — Ko je pretekli teden knez srbski Mihael Obrenović, potovaje v Gaštein, bil na Dunaji, se je več srbskih, pa tudi hrvatskih in slovenskih učencev, mu poklonilo. Govornik hrvaške in slovenske deputacije je povdarjal važno dogodbo, da po krepkem postopanju knezovem se je Srbija (v Beligradu) rešila turškega polomeseca in slovanski narodi, ki zdaj še zdihujejo pod jarmom turškim, se obračajo zaupljivo do njega, da tudi njim kadaj ura bije rešenja. Knez Obrenović je